

Codul Penal

Răspunderea penală a copilului Protecția familiei și copilului

Răspunderea penală a copilului

Limitele răspunderii penale (art. 99, C.P.)

Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal.

Minorul care are vârsta între 14 și 16 ani răspunde penal, numai dacă se dovedește că a săvârșit fapta cu discernământ.

Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal, cu excepția cazului când se dovedește că nu a avut discernământ.

Consecințele răspunderii penale (art. 100, C.P.)

Față de minorul care răspunde penal se poate lua o măsură educativă ori se poate aplica o pedeapsă. La alegerea sancțiunii se ține seama de gradul de pericol social al faptei săvârșite, de starea fizică, de dezvoltarea intelectuală și morală, de comportarea lui, de condițiile în care a fost crescut și în care a trăit și de orice alte elemente de natură să caracterizeze persoana minorului.

Pedeapsa se aplică numai dacă se apreciază că luarea unei măsuri educative nu este suficientă pentru îndreptarea minorului.

Măsurile educative (art. 101, C.P.)

Măsurile educative care se pot lua față de minor sunt:

- a) mustrarea;
- b) libertatea supravegheată;
- c) internarea într-un centru de reeducare;
- d) internarea într-un institut medical-educativ.

Mustrarea (art. 102, C.P.)

Măsura educativă a mustrării constă în dojenirea minorului, în arătarea pericolului social al faptei săvârșite, în sfătuirea minorului să se poarte în așa fel încât să dea dovadă de îndreptare, atrăgându-i-se atenția că, dacă va săvârși din nou o infracțiune, se va lua față de el o măsură mai severă sau i se va aplica o pedeapsă.

Libertatea supravegheată (art. 103, C.P.)

Măsura educativă a libertății supravegheate constă în lăsarea minorului în libertate pe timp de un an, sub supraveghere deosebită.

Supravegherea poate fi încredințată, după caz, părinților minorului, celui care l-a înfiat sau tutorelui. Dacă aceștia nu pot asigura supravegherea în condiții satisfăcătoare, instanța dispune încredințarea supravegherii minorului, pe același interval de timp, unei persoane de încredere, de preferință unei rude mai apropiate, la cererea acesteia, ori unei instituții legal însărcinate cu supravegherea minorilor.

Instanța pune în vedere celui căruia i s-a încredințat supravegherea îndatorirea de a veghea îndeaproape asupra minorului, în scopul îndreptării lui. De asemenea, i se pune în vedere că are obligația să înștiințeze instanța de îndată, dacă minorul se sustrage de la supravegherea ce se exercită asupra lui sau are purtări rele ori a săvârșit din nou o faptă prevăzută de legea penală.

Instanța poate să impună minorului respectarea uneia sau mai multora din următoarele obligații:

- a) să nu frecventeze anumite locuri stabilite;
- b) să nu intre în legătură cu anumite persoane;
- c) să presteze o activitate neremunerată într-o instituție de interes public fixată de instanța, cu o durată între 50 și 200 de ore, de maximum 3 ore pe zi, după programul de școală, în zilele nelucrătoare și în vacanță.

Instanța atrage atenția minorului asupra consecințelor comportării sale.

După luarea măsurii libertății supravegheate, instanța încunoștințează școala unde minorul învață sau unitatea la care este angajat și, după caz, instituția la care prestează activitatea stabilită de instanță.

Dacă înăuntrul termenului prevăzut în alin. 1 minorul se sustrage de la supravegherea ce se exercită asupra lui sau are purtări rele, ori săvârșete o faptă prevăzută de legea penală, instanța revocă libertatea supravegheată și ia față de minor măsura internării într-un centru de reeducare. Dacă fapta prevăzută de legea penală constituie infracțiune, instanța ia măsura internării sau aplică o pedeapsă.

Termenul de un an prevăzut în alin. 1 curge de la data punerii în executare a libertății supravegheate.

Internarea într-un centru de reeducare (art. 104, C.P.)

Măsura educativă a internării într-un centru de reeducare se ia în scopul reeducării minorului, căruia i se asigură posibilitatea de a dobândi învățătura necesară și o pregătire profesională potrivită cu aptitudinile sale.

Măsura internării se ia față de minorul în privința căruia celelalte măsuri educative sunt neîndestulătoare.

Internarea într-un institut medical-educativ (art. 105, C.P.)

Măsura internării într-un institut medical-educativ se ia față de minorul care, din cauza stării sale fizice sau psihice, are nevoie de un tratament medical și de un regim special de educație.

Durata măsurilor educative (art. 106, C.P.)

Măsurile prevăzute în art. 104 C.P. și 105 C.P. se iau pe timp nedeterminat, însă nu pot dura decât până la împlinirea vârstei de 18 ani. Măsura prevăzută în art. 105 trebuie să fie ridicată de îndată ce a dispărut cauza care a impus luarea acesteia. Instanța, dispunând ridicarea măsurii prevăzute în art. 105, poate, dacă este cazul, să ia față de minor măsura internării într-un centru de reeducare.

La data când minorul devine major, instanța poate dispune prelungirea internării pe o durată de cel mult 2 ani dacă aceasta este necesară pentru realizarea scopului internării.

Liberarea minorului înainte de a deveni major (art. 107, C.P.)

Dacă a trecut cel puțin un an de la data internării în centrul de reeducare i minorul a dat dovezi temeinice de îndreptare, de sânguință la învățătură și la însuirea pregătirii profesionale, se poate dispune liberarea acestuia înainte de a deveni major.

Revocarea liberării sau internării minorului (art. 108, C.P.)

Dacă în perioada liberării acordate potrivit articolului 107 C.P. minorul are o purtare necorespunzătoare, se poate dispune revocarea liberării.

Dacă în perioada internării într-un centru de reeducare sau într-un institut medical-educativ ori a liberării înainte de a deveni major, minorul săvârșește din nou o infracțiune pentru care se apreciază că este cazul să i se aplice pedeapsa închisorii, instanța revocă internarea. În cazul când nu este necesară o pedeapsă, se menține măsura internării și se revocă liberarea.

Pedepsele pentru minori (art. 109, C.P.)

Pedepsele ce se pot aplica minorului sunt închisoarea sau amenda prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită. Limitele pedepselor se reduc la jumătate. În urma reducerii, în nici un caz minimul pedepsei nu va depăși 5 ani.

Când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață, se aplică minorului închisoarea de la 5 la 20 de ani.

Pedepsele complementare nu se aplică minorului.

Condamnărilor pronunțate pentru fapte săvârșite în timpul minorității nu atrag incapacități sau decăderi.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei (art. 110, C.P.)

În caz de suspendare condiționată a executării pedepsei aplicate minorului, termenul de încercare se compune din durata pedepsei închisorii, la care se adaugă un interval de timp de la 6 luni la 2 ani, fixat de instanță. Dacă pedeapsa aplicată este amenda, termenul de încercare este de 6 luni.

Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere sau sub control (art. 110¹, C.P.)

Odată cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicate minorului în condițiile art. 110 C.P., instanța poate dispune, pe durata termenului de încercare, dar până la împlinirea vârstei de 18 ani, încredințarea supravegherii minorului unei persoane sau instituții din cele arătate în art. 103 C.P., putând stabili, totodată, pentru minor una sau mai multe obligații dintre cele prevăzute în art. 103 alin. 3 C.P.

Sustragerea minorului de la îndeplinirea obligațiilor prevăzute în art. 103 alin. 3 C.P. poate atrage revocarea suspendării condiționate.

Ghid juridic privind protecția copilului și a familiei, Salvați Copiii, București, MarLink, 2002

Asistența și consilierea

Asistența și consilierea persoanelor condamnate și a minorilor sancționați cu măsura educativă a libertății supravegheate au ca scop reintegrarea acestora în societate, întărirea gradului de siguranță socială și prevenirea săvârșirii din nou a unor infracțiuni. În derularea acestei activități serviciile de reintegrare socială și supraveghere urmăresc:

- a)** corectarea comportamentului infracțional prin conștientizarea de către minori sau de către persoanele condamnate a faptei săvârșite, a consecințelor acesteia și asumarea responsabilității pentru fapta comisă;
- b)** motivarea minorului sau a persoanei condamnate în vederea dezvoltării responsabilității și autodiscipliniei;
- c)** elaborarea și derularea unor programe eficiente de asistență și consiliere a persoanelor condamnate sau a minorilor, în funcție de nevoile identificate ale acestora;
- d)** sprijinirea condamnatului sau a minorului în vederea satisfacerii nevoilor sociale referitoare la educație, pregătire profesională, loc de muncă, locuință sau altele asemenea.

Ori de câte ori instanța de judecată dispune supravegherea unei persoane condamnate sau a unui minor de către serviciul de reintegrare socială și supraveghere, cu ocazia primei întrevederi cu persoana supravegheată i se va face cunoscută posibilitatea de a solicita asistență și consiliere pe perioada supravegherii, explicându-i-se modalitățile practice în care poate fi sprijinită în vederea reintegrării în societate.

Pentru a beneficia de serviciile de asistență și consiliere persoana supravegheată depune o cerere scrisă la serviciul de reintegrare socială și supraveghere.

În termen de 10 zile lucrătoare de la primirea cererii scrise din partea persoanei supravegheate, prin care aceasta solicită asistență și consiliere, serviciul de reintegrare socială și supraveghere va lua măsurile necesare în vederea includerii acesteia într-un program specializat, stabilit în funcție de nevoile identificate ale persoanei respective.

Activitatea de asistență și consiliere se va desfășura și în unitățile penitenciare, includerea în astfel de programe a persoanelor condamnate fiind posibilă numai cu acordul acestora.

În activitatea de asistență și consiliere se acordă o atenție deosebită condamnaților minori și tineri, persoanelor condamnate care întâmpină dificultăți în menținerea legăturilor cu familia, precum și pregătirii pentru liberare a persoanelor condamnate.

(Ordonanță nr. 92 din 29 august 2000 privind organizarea și funcționarea serviciilor de reintegrare socială a infractorilor și de supraveghere a executării sancțiunilor neprivative de libertate, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 423 din 1 septembrie 2000 ; Lege nr. 129 din 18 martie 2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 92/2000 privind organizarea și funcționarea serviciilor de reintegrare socială a infractorilor și de supraveghere a executării sancțiunilor neprivative de libertate, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 190 din 20 martie 2002 ; Hotărâre nr. 1239 din 29 noiembrie 2000 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 92/2000 privind organizarea și funcționarea serviciilor de reintegrare socială a infractorilor și de supraveghere a executării sancțiunilor neprivative de libertate, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 651 din 13 decembrie 2000 ; Codul Penal al României din 16 aprilie 1997, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 65 din 16 aprilie 1997)